

Diplomová práce

Student : Magda KUBÍČKOVÁ

Obor : 1. stupeň ZŠ

Název práce v českém jazyce : Využití textů písní pro děti ve výuce literární výchovy v primární škole

Název práce v anglickém jazyce : The use of the child songs lyrics in literary education at primary school

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Ondřej Hausenblas

Posudek vedoucího diplomové práce:

Diplomová práce Magdy Kubíčkové je zaměřena na poněkud opomíjený typ čtení a porozumění – na texty písní pro děti nebo písní s dětmi zpívaných. Při snaze učitele o rozvoj, nebo o vytvoření, nebo o záchranu čtenářství žáků na všech stupních škol se hledají příležitosti, při kterých může být získáván prvotní zájem žáka o přečtení a pochopení smyslu určitého textu. Odtud pak je možné pokročit k rozvoji zájmu o čtení vůbec, a k rozvoji čtenářských dovedností a postojů a také potřebných vědomostí o literatuře a o čtení.

Proto, že zpěv nejen povznáší duši, ale také usnadňuje zapamatování textu, a proto, že písně bývají textem sdíleným mnoha čtenáři/zpěváky, jsou texty písní vhodné pro rozvoj čtenářství. Avšak to, že slova a sdělení písní dobře známých často v mysli zpěváka ztrácejí smysl a jsou přezpívávána jen mechanicky, ukazuje, že pouhý zpěv písní nestačí k rozvíjení čtení s porozuměním a s pochopením smyslu.

Uchazečka s v DP pokouší najít a zužitkovat přínosy, které zpěv písní a jejich texty mohou mít pro literární výchovu a rozvoj čtenářství. Zároveň nalézá i postupy, kterými se zmenší riziko mechanického vyslovování textu během zpěvu. Do práce žáků s písněmi vnáší metody, které pomáhají pochopit smysl textu a zaujmout k němu osobní vztah.

M. Kubíčková v začátku své DP vyjasnila potřebné pojmy (gramotnost, četba, čtenářství aj.), a rozebrala některé základní otázky kolem čtení, čtenářství a chápání smyslu čteného (položila si otázky typu „jak čtou české děti“, „proč nečtou“, proč se stát čtenářem atd.). Při tom se blízce seznámila s mezinárodními šetřeními PISA a PIRLS a v nich našla pro svou DP cenné informace a také principy.

Z potřeby vyjasnit i celkový pedagogický přístup k literární výchově uchazečka stručně pojednala rozdílná pojetí literární výchovy (s.43-46) a zřehlednila možné typy aktivit žáků s textem. Ve své obhajobě by asi měla více vyjasnit, proč vložila pojednání o souvislosti mezi svou prací s písňovými texty (podává i přehled metod a popis Dílny čtení, s. 48-52) a mezi pasážemi o využití písně do výuky LV jako podkapitolu 4.19 (s. 55). Výklad o tom, jak souvisejí texty písní pro děti s cíli a pojetím literární výchovy začíná podávat až od s. 59.

Domnívám se, že už v úvodních kapitolách obecnějšího rázu měly být odkazy na to, jak se pojednávají principy promítají do výuky, která je popsána v části druhé.

Studium průzkumů a statí přineslo uchazečce zásadní východisko – že totiž čtení je potřeba rozvíjet i provádět z vnitřní potřeby čtoucího, tedy žáka. Z toho hlediska probírá i roli školy a výuky literární výchovy. Důkladně pojednala cíle literární výchovy a argumenty o její důležitosti už na 1. stupni ZŠ. Propojila své poznatky i s požadavky RVP

Za zásadní součást první poloviny DP můžeme považovat kapitolu 4.7. a v ní předloženou otázku či výzvu „Jak ke čtení přivést“.

V druhé, Praktické části DP Magda Kubíčková vhodně vysvětluje, jakým způsobem chystala jednotlivé učební jednotky s písněmi. Bohužel je přehled metod, kterých bude využívat, poněkud „utopen“ na s. 63-64 do ostatních výkladů.

Uchazečka podává své plány učebních jednotek přehledně, má vždy ujasněnou nosnou myšlenku, která je textem podávána, i cíle, jichž by žáci měli prací s textem a zpěvem dosáhnout v učební jednotce. Oceňuji, že jak formulace myšlenek, tak cílů, ale také otázek k textům písní jsou jasné, srozumitelné, a hlavně že se vztahují k literární výchově a že napomáhají žákovu pochopení smyslu textu. Aktivity v plánu zahrnují každého žáka.

Uchazečka by měla objasnit, jak si představuje propojení mezi aktivitami se čtením a se zpěvem. Některé aktivity, které uvádí jako „při čtení/zpěvu“ evidentně patří jenom četbě, ale během zpívání se realizovat asi nedají (např. s. 66). Také přechod mezi výukou, v níž se pracuje s textem (je recitován atp.), a momenty, kdy se začne zpívat, by měly být víc vyjasněny, a možná i více promyšleny. (Jak přenesou žák svou představu výrazného předčítání do svého pěveckého výkonu?) A jak souvisí reflexe („po četbě“) s výkonem zpívání? Končí hodina reflexí, nebo se ještě zpívá?

Uchazečka by také měla ujasnit, jakou platnost mají její odpovědi na položené otázky (uvádí je v DP kurzívou).

Uchazečka pečlivě cituje prameny, vychází převážně ze zdrojů přímých, jen výjimečně uvádí něčí myšlenku citací přes text někoho druhého.

Jako češtinářka by uchazečka měla DP lépe korigovat, ač vad není celkově mnoho (na s. 76 v zadání po četbě se problémy poněkud nahromadily).

Považuji záměr i provedení práce za zdařilé – zejména vzhledem k autorčině cíli poskytnout sobě i učitelům jakéhosi metodického průvodce a materiál pro práci s písněmi. Cením si také toho, že uchazečka v závěru své DP vyslovuje to, jak práce obohatila její chápání literární výchovy. Mohla by však vysvětlit, jak nyní rozumí rozdíl mezi pochopením smyslu čteného textu a mezi konfrontací osobních zkušeností žáků s literárním textem.

Navrhuji hodnotit práci jako velmi dobrou.

V Praze 27.12.2010

PhDr. Ondřej Hausenblas